

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Антония Велкова-Гайдаржиева, член на Научното жури по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално 2.1. Филология (Английски език за медицински цели), обявен от МУ – Варна „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Катедра „Западни и класически езици“, Департамент по чуждоезиково обучение, комуникация и спорт и обнародван в Държавен вестник, бр. 50/ 02. 06. 2026 г.

1. Данни за конкурса.

В обявения конкурс за един ПРОФЕСОР от Департамент по чуждоезиково обучение, комуникация и спорт при МУ – Варна, Катедра „Западни и класически езици“ документи са подадени само от един кандидат, доц. Илина Цветанова Дойкова, д.ф., преподавател в същата катедра. Всички необходими документи съгласно Закона за академичните степени и длъжности и Правилника за развитие на академичния състав на ВУ – Варна (съобразени с допълнителната наредба за конкретния случай на Ректора да не се прилага изискването на чл. 137, ал. 1, т. 6 от Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна) са предоставени в съответния срок. Нарушения не са извършени.

2. Данни за кандидата.

От 1994 г. до днес Илина Дойкова извървява своя академичен път на професионален филолог (преводач, редактор, педагог) и университетски преподавател по английски език за специални цели, пребивавайки в различни образователни институции у нас и в чужбина – от Колежа по туризъм към Икономическия университет – Варна през Висшето училище по приложни науки – гр. Хамбург, Германия и Техническият университет – Варна, а от 2015 г. досега – в МУ – Варна. Във времето Илина Дойкова заема последователно академичните длъжности асистент, старши преподавател, а през 2016 г. придобива ОНС „Доктор“ по Германски езици (съвременен английски език) в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, защитавайки дисертация на тема „Адекватната комплементация с ВЕ в английския език и българските и преводни еквиваленти“. От 2018 г. е доцент с хабилитационен труд „

Нейните две монографии, над 80 научни публикации, участие в пет колективни монографични изследвания, авторство на ред учебници и учебни помагала, свързани с преподаването на английски език и на български език като чужд я утвърждават като един от задълбочените изследователи на английския език за специални цели, но също така и на българския език, имайки предвид, че е била ръководител и преподавател в Българското неделно училище в гр. Хамбург. Факт, показателен за нейната ревностна работа като популяризатор и пазител на българския език и култура в чужбина.

Впечатляваща е богатата експертна дейност на доц. Дойкова, представяща я в различни роли на академичен човек и педагог, някои от които: Лицензиран изпитващ към ECL Консорциум (Европейски консорциум за сертифициране на познанията по съвременни езици) заанглийски, немски и български език. Печ, Унгария; Ръководител на центъра по медицинска педагогика и комуникация

към отдел „Кариерно развитие“ на Медицински университет – Варна; редактор и рецензент на научна литература и много други.

Няма как да не отбележа и динамичната работа по самоусъвършенстване на кандидатката – десетките специализации и допълнителни квалификации, придобити в авторитетни наши и чуждестранни образователни центрове като Софийския университет, Атинския университет, а също ред университети в Австрия, Ирландия, Швейцария, САЩ...

Трябва да се има предвид и активната ангажираност на доц. Дойкова в проектната дейност – за периода тя е участник в два национални и един международен научни и образователни проекта.

Прави впечатление и авторството и съавторството на пет учебника само за анализирания тук период, което е показателно за преподавателската компетентност и опит на кандидатката, но и за академичния престиж на МУ – Варна. А внушителният набор от учебни дисциплини, които води в МУ представят доц. Дойкова като широкоспектърен филолог, който инвестира усилия не само в преподаването на английски език за специални цели, но и в преподаването на български език като чужд.

За тук интересувания ни период са отчетени около 20 цитирания, отразяващи научната активност на кандидата. Убедена съм, че за стойността на академичната „конвертируемост“ на конкретни научни трудове говорят не толкова отчетените цифри, колкото авторитетът на авторите, които са цитирали, както и техните собствени текстове, а от представения списък с цитиранията е видимо, че наблюденията, откритията и концепциите на Илина Дойкова се ползват от широк кръг специалисти.

Участието в над 70 национални и международни научни форуми, преводите, редакторската работа и рецензирането на научни монографии и сборници, както и дългогодишното заемане на позициите Ръководител катедра „Западни и класически езици“ и Директор на ДЧЕОКС, МУ – Варна и развитата активна дейност за престижа на Департамента и Университета, са доказателство за нейното упорство и последователност в академичното поприще.

3. Описание на научните трудове.

Кандидатката е представила за конкурса една книга с монографичен характер „Академично преподаване на английски език: език и педагогика в медицинското висше образование“, а също и 30 статии, четири от които публикувани в реферирани издания и 26 – в нереферирани издания. Те свидетелстват за широк тематично-проблемен спектър на професионалните нагласи и фокуси на филолога педагог, но и за интердисциплинарния теоретико-методологически инструментариум в подхода към преподаването на английския език в специализирани професионални аудитории – от анализ на програмите за езиково обучение в областта на образованието през опит за типологизация на комуникативната компетентност за академично преподаване на

английски език до валидирането на медицинската лексика и ред. др.

Убедена съм, че за да тръгне колега от академичната общност, особено в областта на хуманитарните науки, към хабилитационна процедура, трябва вече да е

създал разпознаваем публичен профил преди всичко с публикационната си дейност. Разнообразните като избрани изследователски ракурси теми и проблеми в разработките на Илина Дойкова, но и задълбочените аналитични наблюдения я представят като „отвоювал“ авторитета си в академичното поле учен. Тук бих добавила в скоби, че би било добре да се представи повече от едно монографично изследване, но пък за сметка на това са предоставени за конкурса дузина публикации.

4. Научни приноси. Забележки.

Разбираемо – център на настоящата рецензия е трудът на Илина Дойкова „Академично преподаване на английски език: Език и педагогика в медицинското висше образование“, който е първият по рода си в българската изследователска практика, изграждащ цялостния многопланов профил на университетския преподавател. Нещо повече, проблематизирана е от съвсем съвременни позиции духовно-интелектуалната връзка между авторитета на Lector-а и Университета като научно-изследователско и общодуховно средище. Макар че на фокус е английският език като средство за обучение в медицинското висше образование, изследването е с много по-широк мащаб, тъй като се занимава с академичната преподавателска дейност въобще. В този смисъл то е насочено не само към медицински профилираните висши училища, а към всички български университети. Може да се каже и, че книгата е съсредоточена не единствено към академичното преподаване на английски език, а към преподавателската работа като културно-образователен, като интелектуално-рефлексивен феномен – като органическо единство на академичен дискурс и педагогически подходи, на тясно професионална концептуализация и съобразени с модерните предизвикателства комуникативни модели.

Още в началото искам да подчертая, че най-общо езиковедската призма е само една страна от интердисциплинарното портретуване на университетския лектор, типологическо конструиране на неговия „хабитус“ (по П. Бурдийо)¹. В този труд израства авторитетната „осанка“ на университетския преподавател – с неговата тясна специализация, но и общокултурна ерудиция, с натрупания професионално-биографичен опит, но и педагогически умения, с евристично организираната академична материя и епистемологичните провокации спрямо студентската аудитория.

Не единствено богатата библиография (макар че авторитетните изследвания по темата са редки), но и самото изложение свидетелстват за синхронизацията на

¹ Вж.: Бурдийо, П. Практическият разум. С., ИК „Критика и хуманизъм“, 1997, 199 с.

анализите и обобщенията на труда с европейските и световните практики, свързани с АПА. Авторката представя широка панорама на университетската „инструментализация“ на английския език у нас и в чужбина, продиктувана от същностно променената „картина на света“.

Един от приносите на настоящия труд е, че не само задълбочено изследва различни равнища в българските практики, свързани с АПА, но и непрестанно съизмерва родния с чуждия опит. Неслучайно още във въвеждащата *първа глава* българското висше образование е вписано в широкия интелектуален пейзаж на Централна и Източна Европа с всички остатъчни последствия от принадлежността на съответните държави към социалистическия блок.

Конструкцията на всеки научен труд се основополага върху предварително обмислена категориално-понятийна система. Така и Илина Дойкова във *втора глава* представя терминологично-методологическата рамка на изследването си. Накратко, „анотирани“ са термините и понятията, с които трудът ще оперира най-често. Изтъкнати са допирателните, но също така тънките разлики между отделните понятия или пък се акцентира върху смисловите нюанси при някои терминологични употреби. Изследователката постига една сравнително пълна и категориално ясна система не само от традиционни, но и от актуални за днешния академичен дискурс и образователен модел термини и формулировки. За да очертае как съвременният лектор отговаря на предизвикателствата в една мултикултурна аудитория, надхвърляща рамките на съответната национална държава.

Интерес предизвикват „траекториите“, които изминава университетският lector в диалога между английския език и родния си език, за да предаде не само специфичното знание с изискуемата за целите концептуална яснота, но и по-общото мислене за света. Защото освен всичко друго мястото на съвременния университет е да образова възпитаниците си, да предложи задълбочени познания върху целия комплекс от хуманитарни дисциплини. Но още повече - да се развие рефлексивната способност, умението за размисъл върху „най-важните неща“, върху вътрешната връзка и родство между човешките явления.

Не става дума за някакъв плосък енциклопедичен принцип на организиране на знанието, а за изграждането на *светоглед*, за дълбоката необходимост на образования човек от един свързан и доловим свят. Така студентът, независимо какъв е произходът му, се потапя в пълноводието от идеи, докато постигне една завършена картина за света.

В *трета глава* е щрихиран в синтетичен вид „образът“ на университетския лектор, съчетаващ езикови, педагогически и професионални компетентности. Необходимостта от настоящото изследване Илина Дойкова обосновава с факта, че въпреки инвазията на английския език в академичните среди, до момента на европейско равнище липсва: „Унифицирана задължителна рамка за стандартизиране на преподавателските умения за академичното обучение на английски език“ (с. 10). Може да се каже, че този труд е първият, очертаващ параметрите на подобна рамка, дефинирайки ключовите компетентности на преподавателския състав – от спонтанната комуникация без осезаемото търсене на думи, през богатия лексикален запас, обезпечаващ използването на нюансирани идеи до социолингвистичните умения,

благодарение на които лекторът се съобразява и адаптира спрямо конкретния контекст. Но не по-малко важна е употребата на „културни цитати“, иронични вмятания, скрити значения, конотативни пластове на словото и др. Зад всички тях обаче стои не единствено високото езиково ниво, което е само „първичният филтър“, а преди всичко професионалната експертиза, общата интелектуална дълбочина на университетския лектор.

Сред акцентите в работата е този за неизбежния преход „от трансмисивно към трансформиращо преподаване“. Тръгвайки от „международния“ характер, от същностно променения „профил“ на аудиторията, авторката настоява за релевантна смяна на парадигмата – традиционният модел на преподаване с доминиращо лекционно изложение отстъпва място на друг „ипостас“ на лектора – той вече е фасилитатор на учебния процес. Така да се каже, променя се „имиджът“ на *фигурата* на преподавателя. Той вече се мисли като медиатор, съветник, но и „дизайнер на учебната среда“. С други думи, от главен субект, от „демиург“ на знанието той се превръща в многоролева фигура, която пак запазва своя йерархичен авторитет, но в същото време равнопоставя участниците в образователния процес. И тук ми идва наум сентенциално изречената мисъл на големия български хуманитарист Св. Игов, че : „Хората трябва да бъдат равнопоставени дори за да разберат, че не са равни“.²

За целта обаче е нужен авторефлексивният момент в самостоятелната работа и подготовка на лектора – нужно е да се инвестират усилия в посока на експериментиране с нови методи, емпирически изследвания, анализ на равнището на осъществената връзка със студентите. Може да се каже, че съвременният „академичен ден“ на университетския преподавател изисква изповядване на методологическия плурализъм, според който всяка практика, всеки подход, всеки нов подстъп не са последна и върховна инстанция.

Друг съществен принос на коментираната монография е „двойната призма“ на конструиране профила на университетския лектор, преподаващ на английски – езиковата подготвеност и педагогическата рефлексивност, които вървят „ръка за ръка“. Не става дума просто за предаване на знания на специализиран в терминологично отношение език, а за „гъвкаво използване на езиците“.

Така че, заостря вниманието изследователката, нужен е не само „набор“ от чуждоезикови умения, а от изграждане на базови знания в съответната научна област на ясен категориален език, но и от стимулиране на мисловните процеси – на асоциативните импровизации, на сравнителния анализ с цел създаване на

² Велкова-Гайдаржиева, А. Световите на литературата. Разговори със Светлозар Игов. В. Търново, 2017, с. 173.

универсални типологични модели, на т. нар. скеле от опорни точки, или на фундамента на целеположеното знание.

Илина Дойкова „списъчно“ представя не само достойнствата на университетския преподавател на английски език, но и „белите петна“, липсите, които водят до неувереност. Ще подчертая обаче, че маркираните отклонения от нормата са валидни не единствено за преподаващите на английски език, а за университетския лектор въобще, независимо от „дисциплинарната“ специализация.

Лекторът е *педагог, учител*. Комуникацията между него и аудиторията се случва на други равнища, различни и от всекидневното общуване, и от тясно професионалното. Лекторът е лектор, защото е на „сцена“, той не само обитава, той конституира друго, високо време-пространство, в което си задължен да „преживяваш“ знанието. Там, на тази „повдигната“ спрямо аудиторията „сцена“ са значещи и ясната артикулация, и подчертаването на ключовите думи и основните понятия, и умереното забавяне, и целенасочените смислови паузи. Иначе казано, университетският преподавател по време на лекции заговаря в други ритми, отваря други хоризонти, задава други „каданси“ на речта, за да се случи „когнитивната обработка и интеграция на новата информация“ от отсрещната страна.

Върху основата на съществуващи, а и направени „в движение“ в период от пет години емпирични изследвания, авторката дефинира от днешна гледна точка качествата на „ефективния преподавател“.

Студентската аудитория, въпреки доброволния избор, може да е многолюдна, в някакъв смисъл „масова“, но този, който е пред нея, трябва да изпълва големите обеми на понятието *фигура, персона*. Лекторът е тъкмо такава избрана, не като другите, фигура. И този специален, „привилегирован“, извоюван висок статут е нужно да се отстоява всеки път отново и отново. Защото Университетът е тъкмо такава привилегироваща своите обитатели институция, сдобиваща ги с време, в което не само да узнават, не само да овладяват постигнатите вече научни истини, но и да съзряват, да про-зират в основанията на съществуването.

По-нататък в изложението авторката прецизно извежда разликите между преподаването пред български и пред чуждестранни слушатели: „В лекционната зала жестове, шеги или локални примери, които биха оживили лекция пред българска аудитория, невинаги имат същия ефект върху чуждестранните студенти и могат дори да предизвикат недоумение“. Тъкмо такива и подобни наблюдения в настоящата монография са приноси за академичния „практикум“ въобще.

Друг безспорен принос на коментираната книга е събраният, систематизиран и класифициран масив от академични лекции MULEB, подложен на скрупулозна аналитична дисекция. Илина Дойкова ще изведе в сравнителен план два типологически модела на преподаване. От една страна, са лекторите, които говорят с ясна артикулация и равномерно темпо, подходящо за водене на записки от страна на студентите. От друга страна, са: „... лекторите, при които се наблюдава по-голяма интонационна вариативност, по-експресивна жестикулация и по-висока степен на спонтанност“. В тази посока създадените от авторката таблични приложения играят ролята на своеобразни „пътеводители“ в лекционната практика, свързана с международната студентска среда.

Оттук – съвсем резонно в *четвърта глава* е запознаването с типологическите характеристики на различните „стилове на преподаване във висшето училище“, всеки със своите предимства и недостатъци. Изложението тръгва от традиционно доминиращия в университетите „авторитарен стил“, към който бих отнесла и собствените си предпочитания. Тук преподавателят е „жрецът в храма“. Той не просто задава „темпо на правилата“, но и предлага визионерски модели въз основа на професионалния си опит и езиково-комуникативни умения.

Съвременните модерни образователни подходи залагат повече на така наречения „демократичен стил“, поставящ преподавателя в ролята на фасилитатор. Тук е съществено евристичното моделиране на преподавателската работа, нагласата да се задават обмислени въпроси, да се създава дискуссионна атмосфера.

Поради ред обясними специфики медицинското образование се фокусира и върху прагматичния стил, основан на проблемно-базираното обучение, или така нареченото учене чрез действие. Този стил на работа съответства на медицинската практика, но е твърде отдалечен от утвърдения в европейското висше образование модел.

В „стиловото многообразие“ на академичното образование се открояват и т. наречените „подкрепящ стил“ и „рефлексивен стил“. Първият е ориентиран предимно към студенти от чужди култури, които се уповават на менторството на преподавателя, осигуряващ от своя страна необходимия микроклимат на доверие, разбиране и подкрепа. Рефлексивният стил, от друга страна, е по презумпция същностна част от академичното образование. Той съпътства всички останали, тъй като е свързан с култивирането на авторефлексивен импулс и у преподавателите, и у обучаемите – умението да разсъждаваш над собствените си умствени операции, поведенчески модели, степен на разбиране и др. Рефлексът към самоанализ е висша интелектуална дейност. Тя се възпитава най-органично в академична среда. И тъкмо тя е част от съпротивата срещу все по-шаблонизираното университетско образование, срещу все по-масовото превръщане на университетите във „фабрики на знание“³, при което дипломираните са легион, но все по-невежи, знаещи „много за едно нещо и нищо – за корените на всички неща“⁴. Обратно, Университетът е онова доброволно избрано

³ Бейкър, Рандал. Нуждата от либерално образование. – В: Идеи за нов университет. С., Нов български университет, 2021, с. 56.

⁴ Ортега-и-Гасет, Х. Мисията на университета. – В: Хосе Ортега-и-Гасет. Есета, том 2, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 1993, с. 67.

място, където се случва „първата възторжена среща с големите теми и големите идеи“⁵, които младият човек ще развива до края на живота си. Именно в Университета жадните за нови светове млади хора се заразяват от важните теми и идеи, които движат съществуването. Университетът прави „торбата с наученото“⁶ все по-пълна, все по-тежка, все по-незаменима.

Глава пета класифицира и проблематизира „организационните форми на обучение“. На първо място – в синтетичен вид са типологизирани видовете лекции, които съответстват на стиловете на преподаване. Илина Дойкова ще представи спецификите и различията, но също позитивите и негативите съответно в монологичната, диалогичната и интерактивната лекция.

Изследователката задава структурно-съдържателната матрица на академичната лекция, съвместяваща в най-добрите практики индуктивния, дедуктивния и аргументативния подход. Съвсем съзнателно авторката представя смислопродуктивните „инструменти“, които лекторът би могъл да ползва: „включването на казуси, аналогии и разказването на истории“ с целия дисциплинарен спектър от примери за медицинския, за инженерния, за хуманитарния профил.

Отново ще подчертая - в тази посока е голямото постижение на настоящия труд – той в степени надхвърля „координационната система“ на академичното преподаване на английски език и очертава образцовите структурно-реторични параметри на академичната лекция въобще. Така че тази част може да бъде възприета като своеобразен инвариант за структурирането на академичната лекция на английски език, но не само – от въвеждащите думи през представянето на отделните части със задължителния репертоар от езикови маркери до същностното изложение, целенасочено към предаване на знания чрез обяснение на теории, дефиниране на термини, описание на процеси и т. н. Трудът е в някаква степен „указател“ за това как стъпка по стъпка да се структурира лекционният материал с респектиращо богатство от примери за формулиране на тезиси, за перифразирание, за използване на метафори и аналогии, за подчертаване на важност и контраст и мн. др.

⁵ Ортега-и-Гакет, Х. Интелектуалецът и другият. - Хосе Ортега-и-Гасет. Есета, том 2, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 1993, с. 187.

⁶ Ортега-и-Гакет, Х. Интелектуалецът и другият. - Хосе Ортега-и-Гасет. Есета, том 2, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 1993, с. 187.

Тук впечатлява умението на изследователката от „стълпотворението“ от конкретни примери в практиката да изведе парадигматичните модели. Или – да „инвентаризира“, подреди и дефинира в синтезен вид прекомерната като обем емпирична материя.

Заела се с трудоемката задача да изгради в детайли модела на академичната лекция на английски език, в *седма глава* авторката не просто ще изреди, а ще характеризира до най-малките подробности „езиковите похвати за поддържане на вниманието“ на обучаемите. Става дума за такива похвати като разказване на анекдоти, кратки лични истории, примери от професионалната практика, които „работят“ за провокиране на вниманието, за разпалване на любопитството, за изграждане на доверие в учебната среда.

Имайки предвид основната тема на настоящия труд, частта „Предизвикателства и стратегии на ангажиране на студентите в АЕО“ можем да четем като средищна. Приветствам направеният акцент върху умението за водене на записки. Смятам, че в каквато и генерално променена среда да се намира академичното образование у нас и по света поради ред и културноисторически, и геополитически, и цивилизационни причини, то запазва една относителна консервативност в смисъл на образцовост, а така нареченото „водене на записки“ в Академията е класически университетски социален стил. И никакви аудио-визуални техники и всякакви други технологични устройства не могат да заменят писането по време на слушане като интелектуален процес, като ментално-селективна работа, но и лексикално-терминологично обогатяваща „процедура“.

По-нататък в изложението е отделено място на основополагащата роля, която играе задаването на *система* от въпроси в овладяването на академичния език. В тази система съществува своеобразна йерархия на степенуването: след като се установят основните факти, се преминава към „отворени въпроси от по-висок порядък“, които приканват студентите да анализират причинно-следствените връзки, да генерират хипотези и да формулират алтернативни решения. Но не само в обучението по медицина, а изобщо в академичното образование въпросите имат ключова роля. Те не са единствено за проверка на равнището на подготвеност на аудиторията, те възпитават критично мислене, те проблематизират. Те са отворени към неподозрани връзки и асоциации.

Ако използвам специализирания музикален език, росо а росо, стигаме до „Оценяването“, което е свръхотговорна, предварително структурирана работа, водеща до общовалидни оценъчни практики. Както може и да се очаква след всичко казано дотук, авторката предлага модел за оценяване, отличаващ се със съдържателна яснота и аналитична пунктуалност. Наред с това тя предлага и базирана на българския, но и на световния опит скала за оценяване на академична презентация в Таблица 9.

Въпросната пунктуалност, за която споменах, е физиономична за изследователския почерк. Тя отвежда буквално до фонетичните характеристики на разбираемостта – от ясното произнасяне на съгласните през контрастите между гласните до ядреното ударение в изреченската конструкция, чрез което лекторът маркира нова и важна информация, изгражда йерархия на смисъла и т. н. Но независимо дали е в изцяло родна, или в англоезична среда, авторитетният лектор

създава особена *драматургия* на академичната реч, тя е част от неговия университетски социален стил и персонален почерк. Защото словото му – освен съдържателно, е нужно да е въздействащо, заразяващо.

Оттук и немаловажният фактор, какъвто е преподавателският *глас*. Неговата „физиономия“ се измерва не единствено от реторичните и стиловите маркери, но и от тоновия обем, от динамичните амплитуди (от - до), от диапазона, определян от височината, силата и тембъра. Но най-вече от това, с което *Гласът* се асоциира – думите, които произнася пред слушателите. *Гласът* на преподавателя е не просто природна физиологична даденост, той е структурно-съдържателен, реторично-психологически феномен, персонален идентификатор. Той трябва да откънтява в университетското пространство, да пробужда размисли. А защо не и възхищение. Преподавателите въздействат със слово и дух, с мисъл и жест, с тембъра на гласа и с извивките на речта, с интонационната палитра на реторичната „игра“. Така че при аудиторното преподаване лице в лице знанието „зрее“ в продължение на много часове лекции, дискусии, самостоятелна работа⁷. Става дума за образованието като дългосрочен процес, но и за така важната връзка Учител – Ученик, изграждана в дългия път от „ума“ към „ума“. Защото „при живия контакт с преподавателя студентите получават и „аурата“ му“⁸.

В глава 11 „Лексикални и граматически характеристики на академичния стил“ бих открила фрагментите, които дискутират доминирането на безличното говорене като характерна черта на академичния дискурс. И наистина, традиционно безличното говорене се обвързва с обективност и общовалидност на знанието. Но ако се върнем към въздействащата сила на *Гласа* като съдържателен аспект в преподаването на академичната материя, който има силата да внуши достоверност, но и да съприкоснови на духовно-емоционално равнище аудиторията със съответната проблематика, в последните години, особено в хуманитаристиката, се заговори за „въвлечено“ познание, за наука от първо лице. Става дума за тенденции, вписващи се по някакъв начин в онова епистемологическо поле, което напоследък е известно като красива наука, „beautiful science“.

⁷ Георгиев, Л. Поколенческо съответствие на висшето образование. – В: Идеи за нов университет. С., Нов български университет, 2021, с. 177.

⁸ Георгиев, Л. Поколенческо съответствие на висшето образование. – В: Идеи за нов университет. С., Нов български университет, 2021, с. 177.

Финалната част на работата се занимава с „институционализацията“ на академичното обучение на английски език и по-конкретно с ролята на департаментите по чужди езици. Става дума за научно-административни звена в Академията, чиято дейност е тясно обвързана с променените образователни реалности и най-вече с процесите на глобализация и академична интернационализация, които през 90-те години на миналия век трептяха като далечно ехо в университетския въздух. Но днес те са съществена част от собствената ни среда, в която упражняваме професионалния си труд. Ето защо настоящото изследване, скромно назовано от авторката „обзор“, е необходимият трамплин за всекидневното ни самоусъвършенстване в света на познанието, където преподавателите са главни герои, движещи „сюжета“, локомотивът в коловоза на професионалното знание, но и на светопознанието въобще. Още през 1930 г. в лекцията си „Мисията на университета“ Хосе Ортега-и Гасет предупреждава, че новият варварин: „... е специалистът – въоръжен с повече знания от всякога, но по-некултурен от всякога – инженерът, лекарят, адвокатът, ученият“⁹. И наистина, има ли по-важно от това – в студентските години на духовно-интелектуален градеж да се научиш да разбираш света, осмисляйки различните гледни точки към „малкото“ и „голямото“ в живота и мястото на човека в него.

Но преди да завърша този текст, искам да подчертая, че трудът на Илина Дойкова е двусъставен. „Вторият“ дял съдържа Приложения с работни листове съответно за структуриране на лекционно занятие, за планиране на лекция, за управление на студентското поведение, за осъществяване на обратна връзка и пр. , като впечатляващ е богатият фонд от практически примерни модели. Бих казала, че тази втора част е равнопоставена на първата. Тя има практико-приложен характер, тъй като подлага на задълбочен лингво-дискурсивен анализ конкретни лекции, изнесани в МУ – Варна.

Но най-важното след всичко казано дотук е, че академичното преподаване на английски език се разглежда като интердисциплинарна професионална практика, съвместяваща „овладяването на дисциплинарното съдържание, стратегическото използване на езика като инструмент за конструиране на знание и прилагане на интерактивни, ориентирани към студента педагогически подходи“. Там, в пресечната точка между езикознание, университетска дидактика и институционализирани политики за интернационализация изкрystalизира моделът академично преподаване на английски език. На фона на прецизния социолингвистичен, комуникативно-методологически анализ, на задълбоченото и всеобхватно вглеждане във всички езикови модели, академични стилове, образователни подходи израства образът на университетския преподавател, на Учителя, на Авторитета, който с професионалната си ерудиция и висока култура изисква : „... онова, което означава немската дума Bildung –

⁹ Ортега-и-Гасет, Х. Мисията на университета. – В: Хосе Ортега-и-Гасет. Есета, том 2, С., УИ „Св. Климент Охридски“, 1993, с. 65.

построявам се, устроявам се, сам себе си строя за такава култура¹⁰. Онзи, който изпълва аудиторната зала със собствена духовна реалност, за да води, увлича, пали за мисията на знанието, на хуманността със силата на езика.

5. Преподавателска работа.

Предоставените справки са показателни не само за разнообразния кръг от дисциплини, които кандидатката води, но и теоретико-методологическата широкоспектърност на подготвеност и богат езиково-педагогически инструментариум, с който борави. Активната работа както със студенти, така и с докторанти ѝ отрежда по заслуги висок статут в МУ – Варна.

6. Заключение.

Върху основата на запознаването и анализирането на предоставените в конкурса материали и научни трудове, на направените наблюдения върху съдържащите се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви предложение за избор на Илина Цветанова Дойкова на академичната длъжност „професор“ в МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна по: област на висше образование². Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Английски език за медицински цели).

28.09.2026 г.

Рецензент: проф. д-р Антония Велкова-Гайдаржиева

(подпис)

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

¹⁰ Янакиев, К., Цочо Бояджиев, Георги Каприев, Владимир Градев. Професорско каре. С., 2022, с. 337.